

NOBEL EKONOMİ ÖDÜLLERİ

İktisat bilimi alanında dünyanın en prestijli ödülü kabul edilen Nobel İktisat ödülü, İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi tarafından, 1995 yılında **Robert E. Lucas Jr'a** (Chicago Üniversitesi, ABD) verilmiştir.

Lucas, bu ödüle "Rasyonel Beklentiler Hipotezini Geliştirmiş ve Uygulamış Olmasından ve Aynı Zamanda Makroekonomik Analizi Bu Sayede Dönüştürmüş ve İktisat Politikası Anlayışımızı Derinleştirmiş Olmasından" dolaylı layık görülmüştür.

ROBERT E. LUCAS JR - 1995 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ

Yaşam Öyküsü: 1937 yılında Washington eyaleti Yakima'da doğmuştur. Cumhuriyetçi ve her alanda kendi başına düşünmeye yönlendirilen bir ailenin üç çocuğundan biridir. Okula Seattle kamu okulunda başlamış ve bilim ile matematiğe olan olağandışı yatkınlığını çok erkenden göstermiştir. 1959 yılında ilk evliliğini Rita Cohen ile yapmış, 1982 tarihinde ise Chicago'daki meslektaşlarından Nancy Stokey ile evlenmiş ve 1989'dan beri de evlilik hayatını devam ettirmektedir.

Eğitim-Kariyer: 1959 yılında lisans eğitimini tarih alanında ve 1964 yılında doktora eğitimini Chicago Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Sonradan iktisat bilimine yönelmiş ve lisansüstü eğitimini bu alanda sürdürmüştür. İktisat Doktora ünvanını, "Substitution Between Labor and Capital in U.S. Manufacturing: 1929-1958" isimli çalışma ile almıştır. Firmaların fiziksel sermaye ve teknoloji geliştirmeye ilişkin yatırım kararları üzerine teorik araştırmalar yapmaya başlamıştır. 1967'de doçent ve 1970 yılında profesör ünvanını almıştır. 1963-1974 yılları arasında, Carnegie - Mellon Üniversitesi'nde çalışmıştır. Carnegie'deki ilk yılında zamanının çoğunu dinamik sistemler ve optimizasyon matematiğini öğrenmeye ayırmış, ayrıca bu yöntemlerin iktisadi sorunlara nasıl uygulanabileceği konusunda çaba sarf etmiştir. 1974'den beri Chicago Üniversitesi'nde görev yapmaktadır. 1981-1982 yılları arasında Northwestern Üniversitesi'nde misafir öğretim üyesi olarak bulunmuştur. Lucas, Paul Samuelson ve Milton Friedman'dan etkilendiğini belirtmiştir. 1988 yılından beri iktisat yazınının en itibarlı dergilerden birisi olan Journal of Political Economy'nin editörlüğünü yürütmektedir.

Hobileri: Chicago'da tarihi keşfetmiş ve bu disipline sevdalanmış, hatta ilk yüksek lisans eğitimini bu alanda sürdürmüştür. Hayatının geri kalanını Michigan gölü kenarındaki yazlık evlerinde sakin bir hayat sürerek geçirmektedir.

İktisat Bilimine Katkıları: Rasyonel beklentiler varsayımını geliştirerek yaptığı analizler, ekonomi politikalarının etkililiğine ilişkin bakış açısını tamamen değiştirmiştir. Öte yandan, finansal iktisat, büyüme ve emek ekonomisi gibi alanlarda dikkat çeken çalışmaları da vardır. Lucas'ın arz fonksiyonu, Yeni Klasik İktisat literatürü içerisinde önemli bir yere sahiptir. Bu görüşe göre fiyatlara ilişkin eksik bilginin varlığı halinde hasıla düzeyinde değişiklikler ortaya çıkabilir. Burada firmaların kendi ürettikleri mal ve hizmetin cari fiyatına ilişkin bilgiye vakıf olduğu, buna karşın, diğer piyasalardaki mal ve hizmetlerin fiyatlarına ilişkin bilgiye ancak belirli bir zamansal gecikmeden sonra ulaşabileceği varsayılmaktadır. Ayrıca yine iktisada katkılarından biri olan Lucas kritiği; iktisat politikasının ekonometrik analizinde önceleri yapısal olarak değerlendirilen tahmini parametrelerin gerçekte tahmin dönemi boyunca sürdürülen iktisat politikalarına bağlı olduğunu ifade eder. Örneğin, Phillips Eğrisi eğiminin para talebi ile para arzında ortaya çıkan gözlenemeyen dengesizliklerin varyansına bağlıdır. Dolayısıyla, politika rejimindeki değişiklik ile birlikte parametreler de değişebilir. Lucas makro iktisat teorisinin önemli bir kolu olan büyüme teorisine de katkı yapmış ve iktisadi büyüme performansı açısından fiziksel sermayenin yanı sıra beşeri sermayenin önemine de dikkatleri çekmiş ve bu konuyla ilgili şu sözleri söylemiştir: "Bir kere ekonomik büyüme üzerine düşünmeye başlandığında, başka bir şey düşünmek zordur".